650

Gammal karta öfver Väggruvan mm N:o 5 och Öpun Åtterbergsgrufva mm N:o 570.

KARTA
öfver

Herr-, Voxna-, Bråfalls-,

Laxsjö-, Bäck- och Väggrufvornas Utmål

i Idkerbergsfältet, St. Tuna socken och Kopparbergs län

Upprättad på grund af äldre kartor och egna mätningar afslutade den 31 decemb. 1913

af

J. Kempe

Behörig gruf mätare enl. Kungl. Kommerskollegii
resolution af den 13 maj 1905.

Skala 1:800.

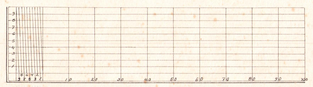

650a.

Kompletteringsmätning till denna karta.

För tiden		Verkställd av	Intaget på denna Karta	
från och med	till och med		år	Ten
19/2 13	19 3/4 14	M. E. Almin	Carl Fryxell	19 1/10 15
19 22/12 14	19 21/12 15	M. E. Almin	Rolf Hellström	19 2/6 17
19 22/12 15	19 5/1 17	M. E. Almin	Rolf Hellström	19 2/6 17
19 5/1 17	19 21/1 17	M. E. Almin	Rolf Hellström	19 3/8 18
19 21/11 17	19 21/12 18	M. E. Almin	Edv. T. Berglund	19 3/8 19
19 21/12 18	19 15/12 19	M. E. Almin	Edv. T. Berglund	19 3/9 20
19 15/12 19	19 15/12 20	P. E. Gimmelon	Edv. T. Berglund	19 3/6 21
19 15/12 20	19 22/1 22	T. Fahlman	Edv. T. Berglund	19 4/2 22
19 10/3 22	19 4/3 23	T. Fahlman	Edv. T. Berglund	19 2/6 23
19 4/7 23	19 4/7 24	T. Fahlman	Edv. T. Berglund	19 20/12 24
19 4/7 24	19 2/3 25	Y. Henricsson	Edv. T. Berglund	19 1/6 26
19 2/3 25	19 2/5 26	Y. Henricsson	Edv. T. Berglund	19 1/6 27
19 2/5 26	19 22/3 27	Y. Henricsson	Edv. T. Berglund	19 3/2 28
19 2/3 27	19 22/8 27	Y. Henricsson	Edv. T. Berglund	19 5/12 28
19 20/8 27	19 3/7 29	Y. Henricsson	Edv. T. Berglund	19 20/6 30
19 3/7 29	19 21/7 32	Y. Henricsson	Edv. T. Berglund	19 5/9 30
19 21/7 30	19 4/5 32	Y. Henricsson	Edv. T. Berglund	19 4/7 33
19 4/5 32	19 20/7 34	N. Cronelorg	Edv. T. Berglund	19 25/5 35
19 22/7 34	19 22/7 36	N. Cronborg	Bengt Stahre	19 12/12 37
19 21/12 36	19 4/12 38	Y. Henricsson	Bengt Stahre	19 8/8 40
19 21/12 39	19 21/10 41	Y. Henricsson	Bengt Stahre	19 3/12 42
19 21/12 41	19 21/12 42	Y. Henricsson	L. M. Konig	19 24/5 44
19 4/12 42	19 21/12 43	Y. Henricsson	Karl Edmark	19 4/9 45
19 21/12 43	19 21/12 44	Rune Bengtsson	C. Hallengren	19 26/10 45
19 21/12 44	19 21/12 45	Rune Bengtsson	C. Hallengren	19 2/12 47
19 21/12 46	19 21/12 47	Rune Bengtsson	C. Hallengren	19 2/5 50
19 21/12 47	19 21/12 47	Rune Bengtsson	C. Hallengren	19 25/9 51
19 4/50	19 21/12 50	Rune Bengtsson	Arvid Brandberg	19 23/10 55
19 4/51	19 21/12 51	Rune Bengtsson	Arvid Brandberg	19 11/10 55
19 4/52	19 21/12 52	Rune Bengtsson	Arvid Brandberg	19 28/8 56
19 4/53	19 21/12 53	Rune Bengtsson	Arvid Brandberg	19 28/8 56
19 4/54	19 21/12 54	Rune Bengtsson	Arvid Brandberg	19 28/8 56
19 4/55	19 21/12 55	Rune Bengtsson	Arvid Brandberg	19 27/6 58
19 4/56	19 21/12 56	Rune Bengtsson	Arvid Brandberg	19 11/10 59
19 4/57	19 21/12 57	Rune Bengtsson	Arvid Brandberg	19 11/10 59
19 4/58	19 21/12 58	E. Brunner	Arvid Brandberg	19 1/12 61
19 4/59	19 21/12 72	Per Axel Holen	Axel Hägglund	19 25/4 75
19 4/73	19 4/12 77	Per Axel Holen	Per Axel Holen	19 4/11 77

650

Beteckningar.

å grufskartan.

- Granit
- Porfyr
- Kalk
- Svartmalm.
- Leptit, gneisig.
- Pegmatit.
- Trapp.
- Kloritit.
- Gneisig leptit med pegmatiska bergartstycken.
- Skäl
- Amfibolit.
- Sänkning eller dagöppning.
- Vattenfylld sänkning.
- Igenfyllst rum.
- Timrad schakt.
- Murad schakt.
- Rullschakt.
- Bockort.
- Diamantborrbål.
- Byggnad.
- Källare
- Väg.
- Bäck.
- Timmerbro i dagen.
- Åker.
- Kärrmark.
- Inhägnad.
- Dike.
- Järnväg.
- Utfraktsbana.
- D:o på bockar.
- Linledning.
- Elektrisk högspänningsledning
- Lasthaj.
- Mur.
- Rollmärkpunkt, märkpunkt i allmänhet.
- Konnektionspunkt.
- Profillinie.
- Alt målslinie med röse.
- Ägogräns med röse.
- Riktpunkt för ort.
- Konturavvägning
- Triangelpunkt
- Tryckluftledning på bockar
- Byggnad af trä

å de magnetiska kartorna.

- Positiv vertikal intensitet.
- Negativ " "
- Nollkurvan.
- Horisontal intensitet, maximum.
- " " minimum.
- Neutrala linien.

Kompletteringsmätningar

utfördes	inlades	af

Beskrifning

Läge: Ilkebergsfältet är beläget i S:t Tuna socken af Kopparbergs län och har genom en år 1912 färdig, bredspårig järnväg förbindelse med den på 10 km. aftstånd belägna Rämshyttans station vid Bergslagernas järnväg (Kil–Ervalla) Sedan denna järnvägsförbindelse erhållits tåg till Ludvika station, Kopad Ludvika–Ilkeberg förbindelse genom medel till Tuna och Borlänge å ena sidan samt med Grängesberg och Stockholm å den andra.

Grufvor och utmål: Ilkebergsfältets malmer ligga i ett nära öster–väster gående malmstråk, bestående af tre huvudsakligen i malmlinjen ställda malmsystem, nämligen Herrgrufvans längst i väster, Centralgrufvans c:a 150 m längre åt öster samt Wägrgrufvans c:a 200 m öster om denna. Malmstråkets totala längd utgör c:a 750 m. Samtliga fyndigheter äro utmutade genom dagbrott. Herrgrufvan togs först i drift år 1838 och nedlades den 19 okt. 1888. Centralgrufvemalmen upptagits af 3 successiva nämligen från väster räknadt Wessa-, Trefalls- och Lasergrufvornas utmål, hvilka samtliga tillträdades den 29 juli 1859 och nedlades den 10 juli 1902. Wägrgrufvans utmål utmutades den 14 sept. 1900. Wägrgrufvans utmål lades den 19 okt. 1888.

Geologiska förhållanden: Fyndigheterna ingå uti den till Bergslagens urberg hörande, grå gneis, genomsatt af talrika, i ungefär norr–syd stående trappdagar. Närmast malmen är bergarten tegelartad och ofta så rik på glimmer, och klyft att den söndrar sig till skorstenar. Denna är särskilt vid läggningen af mycket lös beskaffenhet.

Trappdagarna utgöras af diabas som äfven vid utmutningen förbryllning. Diabasen är ibland rätt frisk men äfven mycket förändrad och sönderfallen, så att den vid gångarna synas ha skorstensk ursprung. På en del ställen har bergarten förvandlats till diabasporfyr genom att plagioklasindivider utvuxit till större storlekar i den för övrigt täta grundmassan. Den breda trappdagen inom Centralgrufvemalmerna består helt och hållet af genomsatt diabasporfyr där de mörka mineralen ersatts af schaktera bildningar och äfven plagioklasfältarna blifvit starkt angripna. Denna trappa är fast och förhållandet mellan de två bergarterna är för Centralgrufvemalmerna lika som Herrgrufvan haf en helt olika ställning eller belöfvo sönderstyckning mot N och V.

Herrgrufvemalmen består af en linsformig, högst 26 m. bred malmkropp, som skiljes af en i fältets längdriktning gående, delvis gnejs- eller pegmatitartad lagret. Den södra af dessa malmlinser (längdprofil 1) har en största bredd af 32 m. och den norra (längdprofil 2) af 25 m. Största sammanlagda malmbredden utgör dock (med lagerbalken) något öfver 40 m. Den vid malmbrytningen använda trappdagen afskär de särskilda linsystem af 2 eller 3 linser af hvilka den största har en största bredd af 18 m. mensyrken ut mot västra flygel om Centralgrufvemalmerna ligger den ännu mäktigare Backgrufvemalmen med en bredd af 2 à 3 m. Wägrgrufvemalmen består af en linsmalm med en största bredd af c:a 20 m.

Malmens beskaffenhet: Malmen består af en tung (eg. v. = 4,5) finkornig grafforig och ofta mellanste svartaktig, som väsentligt består af Fe3O4 och Fe2O3 äfvensom af delvis omvandlad med klorsten. Malmen håller något svafvel samt ca 1 à 1 % fosforsyra är för övrigt mycket ren och lättskärd. Följande analyser visa sammansättningen.

Analys I är gjord år 1902 af provet från Wessagrufvan och analys II är genomsnittsprof 1912 af 17000 ton skrotts malm från Centralgrufvan.

	I	II
Järnoxid	—	69.62 %
Järnoxidsilikat	90.73 %	— "
Järnoxidkisel	0.49 "	21.88 "
Manganoxidkisel	0.36 "	0.28 "
Svafvelkis	1.08 "	0.36 "
Kalkspat	2.70 "	2.60 "
Kvarts	0.13 "	0.18 "
Kvartsgrynig	2.60 "	3.94 "
Fosforsyra	1.70 "	1.22 "
Svafvel	0.002 "	0.041 "
Fosfor	0.003 "	— "
Glödningsförlust	0.26 "	— "
Summa	100.195 "	100.011 "
Järn	66.20 "	68.70 "
Fosfor	0.74 "	0.533 "

I genomsnitt håller den afsedda malmen c:a 63 % järn och 0,3 % fosfor.

Historik:

Första gången Ilkebergsfältet är omnämndt är i 1686 års bergmästareberättelse, då Ilkebergets upptäckts vara 51 alnar lång, 21 alnar bred och 5 ½ alnar djup (30, 125, 2 m) utan att malmen hvar afbrytas hvarken till längd eller bredd. Med Ilkebergets malmfält de Herrgrufvan, Lyte öfriga grufvorna, Wessa-, Trefalls- och Lasergrufvorna upptogs först år 1696 af förvalteren Joh. Groth vid Trefalls enligt Bergtingsvittnes dom den 18 maj 1697. Fältstorlekarna för grufvorna äro knappt angifna. Att undersöka äfven att upptäcka huru dimensionerna. I början af 1700-talet byggdes en rättskorsa för Herrgrufvan och mot slutet af samma århundrade blef en öppen för Wessa- och Trefalls-grufvorna anlagd. Vid denna tid brötos 4000 à 5000 läs malm årligen (2000 à 3500 ton). Malmen förädlades på hyttor i Norrbärke, Smedjebacken och Ludvika samt användes vid ägarnas hyttor Trefalls, Lasegård och Wessa Bruk.

Herrgrufvan låg helt öppen i början af 1800-talet samt senare i början af 1820-talet.

Den nu öppnade grufdriften tog sin början år 1902 och arbetas för närvarande i samtliga grufvor utom Herrgrufvan som nedlades år 1911. Vid Wessa grufvor utfaton ett mindre sprängningsarbete år 1903. År 1912 blef det nuvarande centralschaktet fullbordat, hvarigenom driften kunnat ökas och modernisera. Samtliga grufvor har allt bergarna Centralschaktet, hvilken kvalitet skraldhus och sprängverk kraftbyggts. I grufvorna användes elektrisk kraftöverföring. I dagen användes ångmaskiner för malmtransporten och kraftproduktionen för grufvorna. Sedvanliga reparationsverkstäder, förvaltningsbyggnader och bostäder hafva anlagts.

Ägare: Sedan den 1 januari 1903 äges Herrgrufvan af S:t Kopparbergs Bergslags A.B. och de öfriga utmålen af Grafl. S.B. Dahlerus egna kraftbolagen vid Längsjön och Rämshyttan. Den första är belägen c:a 2,5 km, den senare c:a 7,0 km. från grufvefältet, och lämnar resp. 130 och 170 hkr. Sedan år 1912 byggas ytterligare 300 hkr. från Ansbyfalls kraftstation vid Westerdalälfven. Denna kraft inhämtas närmast från Nyhammars transformatorstation på c:a 21 km. afstånd.

Kraftkällor: Kraft inhämtas från Grafl. S.B. Dahlerus egna kraftstationer vid Längsjön och Rämshyttan. Den första är belägen c:a 2,5 km, den senare c:a 7,0 km. från grufvefältet, och lämnar resp. 130 och 170 hkr. Sedan år 1912 byggas ytterligare 300 hkr. från Ansbyfalls kraftstation vid Westerdalälfven. Denna kraft inhämtas närmast från Nyhammars transformatorstation på c:a 21 km. afstånd.

Bergsuppfordring och Malmförsäljning å ton:

År	Herrgrufvan Berg	Malm	Malm %	Öfriga grufvor Berg	Malm	Malm %
1902	—	—	—	5283	3016	57.5
1903	—	—	—	27576	20374	73.9
1904	12662	11282	89.5	24497	23693	96.7
1905	14170	13570	95.8	38351	37117	96.8
1906	15214	13881	91.2	64286	42943	79.1
1907	14286	13649	95.4	62883	33546	53.6
1908	17636	16767	96.2	71031	42158	59.3
1909	7491	7223	93.9	61950	35798	58.5
1910	6492	4757	71.6	85596	64903	75.8
1911	2631	2154	82.2	101025	80340	79.7
1912	—	—	—	116106	77981	67.1
1913	—	—	—	171586	101555	59.2
Tillsammans	90846	83461	91.9	1119320	562758	68.7

Malmens användning: Malmen exporteras till största delen öfver Gefle till järnverk i Westfalen och Schlesien. En mindre del har fabricerats vid Domnarfvet.

Ilkeberget den 31 dec. 1913.

J. Kempe

650

Transformatorhus

Maskinhus

Cumaeliigruvans ulmål
19 ⅝ 30

Lazsjögruvans ulmål
19 ⅝ 02

Bråfallsgruvans ulmål
19 ⅝ 02

Borrsmedja

Personalare

Berglave

Hemfridsgruvans ulmål
19 ⅝ 07

Till Borlänge

Till Insjön

Bh 42
19 ⅝

Pelarruvans ulmål
19 ⅝ 36

Vägggruvans ulmål
18 ⅝ 18

Dagras den 16.3.1961

Dynamithållare

Mek verkstad

Voxnagruvans ulmål
19 ⅝ 02

Lokstall

Elektr. verkstad

Herrgruvans ulmål
18 ⅝ 88

Smedja

Lokstall

Snickeriavdelning

Malmfjäcka

Fogdegruvans ulmål
19 ⅝ 38

Bo 306 62°

Bo 382 62°

Bo 343 59°

Bo 339 63° 11'

Bo 336 72°

Bo 337 80°

Bo 344 50°

Hörngruvans ulmål
19 ⅝ 40

Grusdiga

Laboratorium

Kontor

Makadamfärja

Kempegruvans ulmål
19 ⅝ 30

Malmlaj

Diagonalbodaton

Bergmästargruvans ulmål
19 ⅝ 25

Skall

Till Ludvika

Brandstation Garage

Väghus

Ingeniörsgruvans ulmål
19 ⅝ 38

Magnetgruvans ulmål
19 ⅝ 39

Skolgruvans ulmål
19 ⅝ 37

Skala 1:800

154

6.50

Fol. 1

Skala 1:800

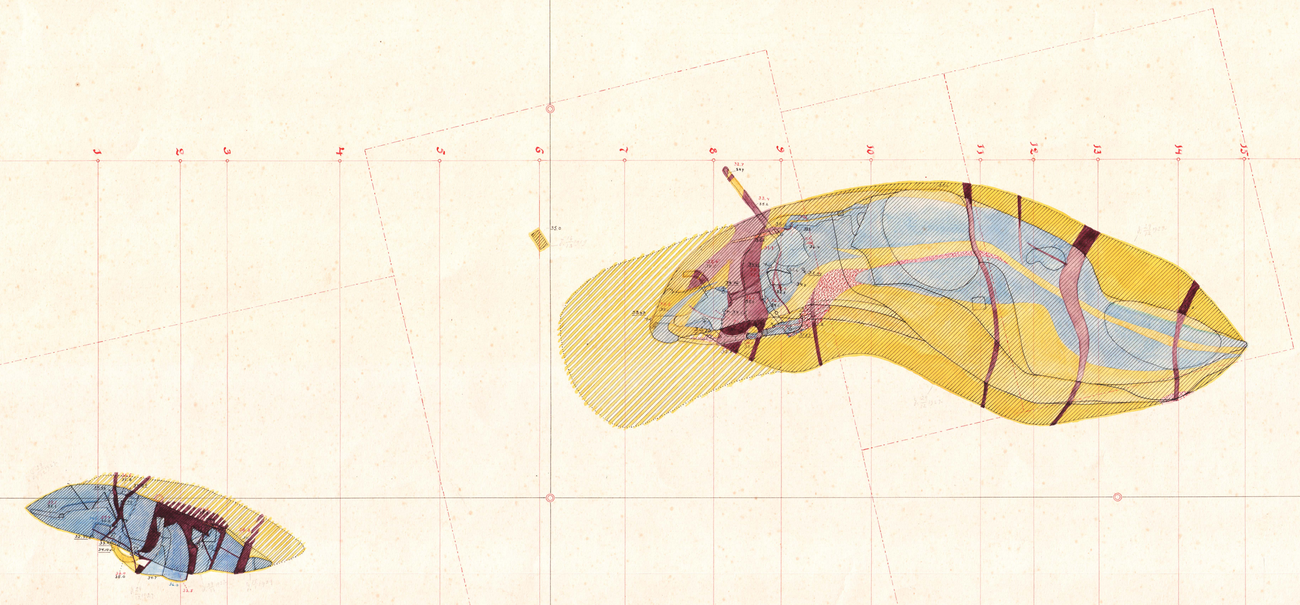

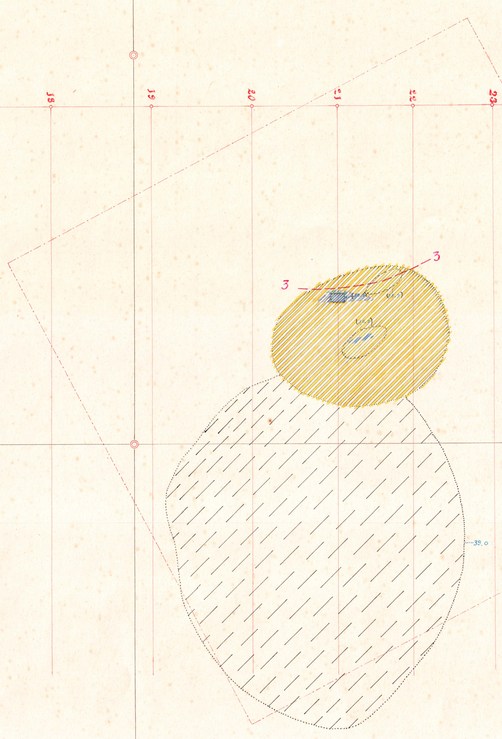

Fol. 2.

Skala 1:800

Fol. 3.

Skala 1:800

Fol. 4.

Skala 1:800

650

Fol. 4 a.

Skala 1:800

Fol. 5.

Skala 1:800

650

Fol. 5 a.

Skala 1:800

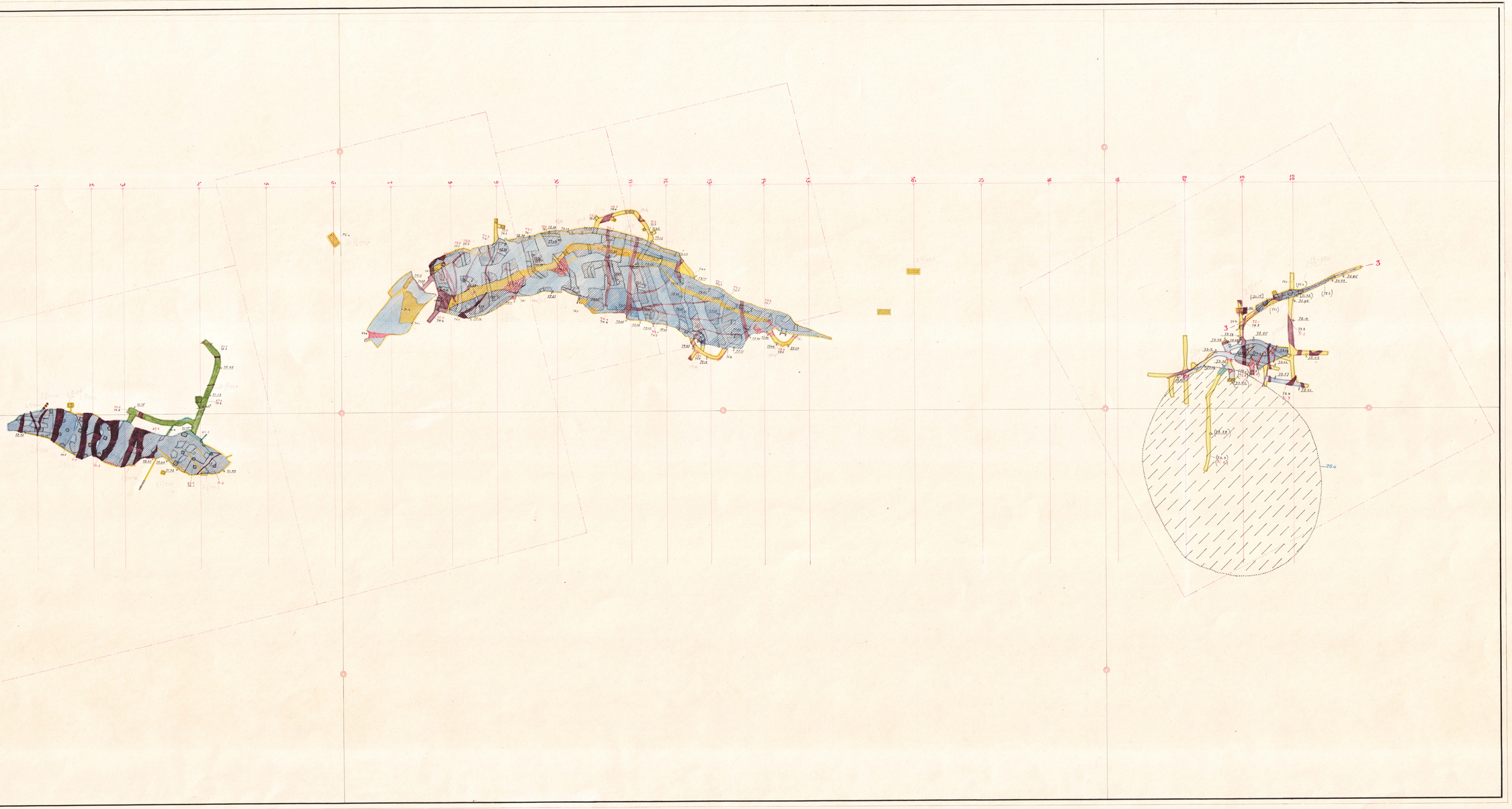

Fol. 6.

Skala 1:800

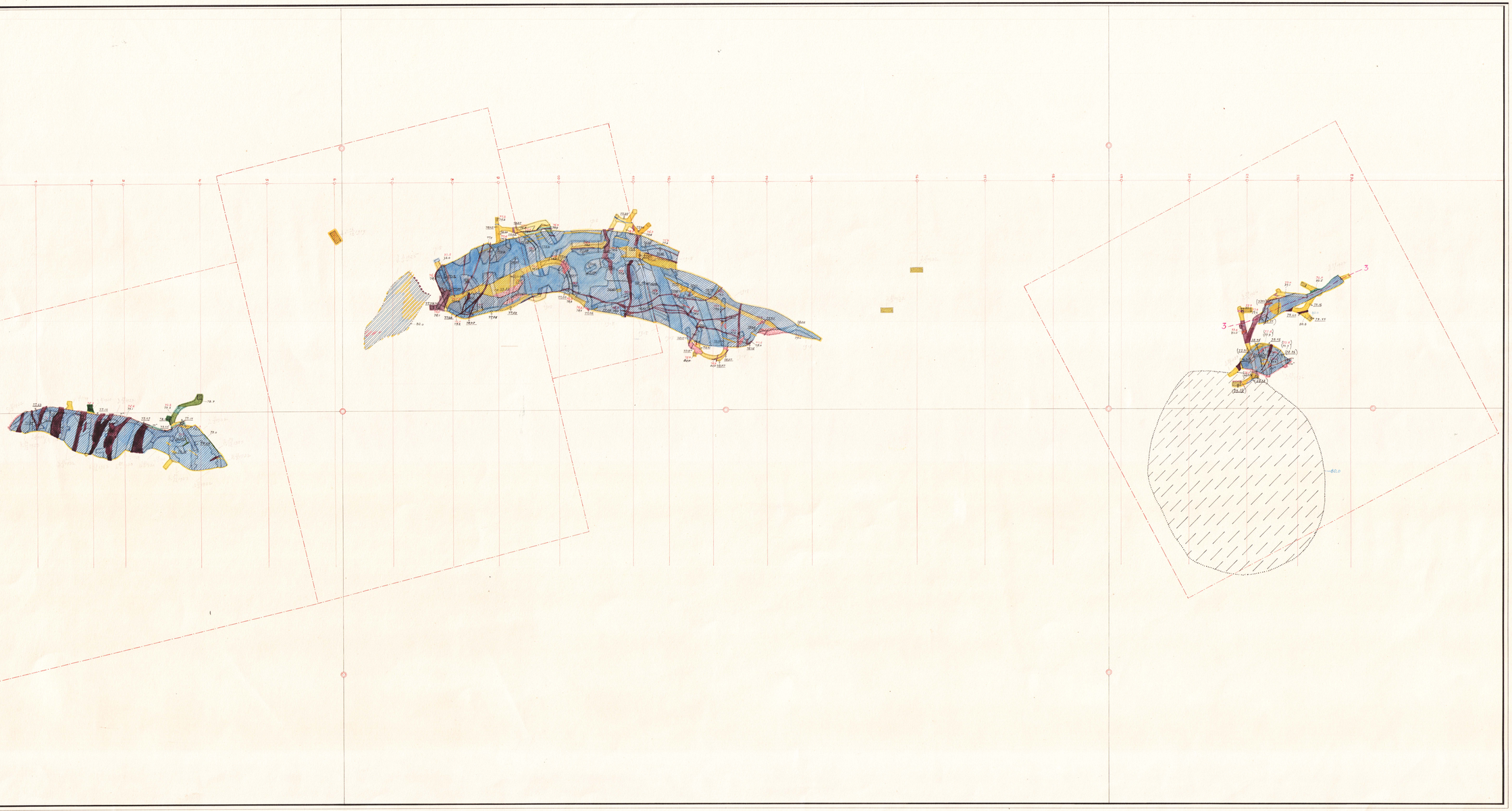

Fol. 6a.

Skala 1:800

Fol. 7.

Skala 1:800